

استفاده از پدافند غیر عامل برای حفاظت از تاسیسات حساس و حیاتی کشور

پویا حسنوند^۱، علی محمدی^۲، محمد حیدری رسول آبادی^۳

۱- دانشگاه صنعتی مالک اشتر، pouya.hassanvand@yahoo.com

۲- دانشگاه صنعتی مالک اشتر، a.mohammadi.de@gmail.com

۳- دانشگاه صنعتی مالک اشتر، mhman_1367@yahoo.com

چکیده

پدافند غیر عامل به مجموعه اقداماتی اطلاق میگردد که مستلزم به کارگیری جنگ افزار نبوده و با اجرای آن می توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تاسیسات حساس و حیاتی نظامی و غیر نظامی و تلفات انسانی جلوگیری نموده و یا میزان این خسارات و تلفات را به حداقل ممکن کاهش داد. انجام اقدامات دفاع غیر عامل در جنگهای امروزی در جهت مقابله با تهاجمات دشمن و تقلیل خسارات ناشی از حملات زمینی، هوایی و دریایی مهاجم، موضوعی بنیادی است که گستره آن تمامی زیر ساختهای کلیدی، مراکز حیاتی و مهم نظامی و غیر نظامی کشور را در بر می گیرد. جمهوری اسلامی ایران همواره مورد تهدید مزمین و پایدار دشمنان قرار دارد و هم اکنون که دوره جنگهای نسل چهارم است، باید کشور را برای دفاع در مقابل تهدیدات ناشی از اینگونه جنگ ها آماده کرد. رعایت اصول پدافند غیر عامل در سطوح بالاتر تاثیر بیشتری در رسیدن به هدف که حفظ جان افراد و تاسیسات مهم و حیاتی است، خواهد داشت. زیرا در جنگ ها معمولاً کانونهای زیستی هدف مستقیم دشمن نیستند ولی دیده می شود که گاهی مراکز زیستی نیز مورد هدف قرار می گیرند و آنچه که بیشتر مورد هدف است، تاسیسات و تجهیزات حیاتی کشور به قصد از بین بردن توان مقاومت و تضعیف روحیه و متشنج کردن اوضاع می باشد. این تاسیسات و تجهیزات مهم و حساس از قبیل سدها، کارخانه های مهم، پالایشگاهها، پست های برق و گاز، نیروگاهها، مراکز نظامی و ... به طور عمده در کانونهای زیستی شهرها و روستاها قرار ندارند و در سطح مناطق و نواحی پیرامونی پراکنده اند.

این مقاله به ارائه راهکارهایی جهت حفاظت بر مبنای اصول پدافند غیر عامل از تاسیسات حساس و حیاتی کشور پرداخته است.

واژگان کلیدی: پدافند غیرعامل، تاسیسات حساس و حیاتی، جنگ نوین

مقدمه

در عصر تکنولوژی و ارتباطات، لازمه توسعه و پیشرفت همه جانبه، حفظ امکانات، منابع و زیرساخت ها در برابر تهدیدات مختلف است. با نگاهی راهبردی به دشمن و محیط پیرامون و امکاناتی که دشمنان منطقه ای و فرامنطقه ای در اختیار دارند، می توان دریافت که همه کشورها به گونه ای نیازمند دفاع غیرعامل در برابر تهدیدات هستند. سرزمین ما ایران، به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی و سیاسی همواره در معرض انواع خطرات طبیعی (زلزله و سیل) و تهدیدات انسان ساز (جنگ) قرار داشته است و تلفات انسانی و خسارات مالی سنگینی متحمل شده است. با درک این موضوع و شناخت هر چه بیشتر از پدافند غیر عامل و تاثیر آن در امنیت کشور می توان راه هایی را جست و جو کرد که در آن بتوان خسارات و ضایعات و تلفات را تا حد امکان کاهش داد. پدافند غیرعامل، قبل از بروز جنگ باید برنامه ریزی، طراحی و اجرا شده و در حقیقت به بهره برداری رسیده باشد. در این میان، تأمین امنیت مهم ترین مناطق سیاسی، اقتصادی، نظامی و اجتماعی کشور از اهداف اصلی پدافند غیرعامل می باشد؛ تجهیزات و تأسیساتی از قبیل ذخایر راهبردی سوخت و یا مواد غذایی، سد ها، پل ها، نیروگاه های برق، چاه های نفت، صنایع نظامی، مراکز مخابراتی، پایگاه های هوایی، پالایشگاهها و همچنین مراکز اصلی تصمیم گیری در مواقع بحران از این جمله اند. لذا شناخت این کاربری ها و همچنین آسیب پذیری آنها در مقیاس های مختلف امری ضروری است. هدف این پژوهش شناسایی و تعریف معیارها و زیرمعیارهایی برای کمک به سطح بندی دارایی های کشور در زمینه های مختلف است.